

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Havířov-Město, Na Nábřeží 49 okres Karviná

Na Nábřeží 49/1374, 736 01 Havířov-Město

Identifikátor školy: 600 136 001

Termín konání inspekce: 8. – 11. březen 2005

Čj:	n4-1155/05-11128
Signatura	kn3zy127

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Druh školy	mateřská škola (MŠ) – kapacita 46 dětí základní škola (ZŠ) – kapacita 650 žáků
Školská zařízení	školní družina – kapacita 110 žáků školní jídelna školní jídelna-výdejna
Zřizovatel	Statutární město Havířov, Svornosti 2/86, 736 01 Havířov-Město
Právní forma	příspěvková organizace právní subjekt od
Organizace školy	dvojtřídní MŠ: 1. třída 3 – 4,5 let, 2. třída 4,5 – 7 let úplná ZŠ: 1. – 5. ročník 11 tříd, 6. – 9. ročník 9 tříd ve 4. ročníku jedna vyrovnávací třída 3 oddělení školní družiny
Počet dětí zapsaných v MŠ k termínu inspekce	46
Počet žáků ZŠ ve škol. roce 2004/2005 k termínu inspekce	489
Odloučené pracoviště	Havířov-Město, Na Nábřeží 5/236
Školní vzdělávací program MŠ	<i>Školní program pro předškolní vzdělávání pro období 2002 – 2005</i>
Vzdělávací program ZŠ	1. – 9. ročník <i>Základní škola</i>

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky předškolního vzdělávání.

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky vzdělávání na 1. a 2. stupni základní školy.

Státní kontrola dodržování právních předpisů prováděná podle zákona č.552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

Tematicky zaměřená inspekce „Vzdělávání cizinců v základních a středních školách v České republice“.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Pedagogický kolektiv MŠ tvoří čtyři zkušené učitelky, odborně kvalifikované pro činnost v předškolním zařízení.

Pedagogický kolektiv ZŠ tvoří třicet učitelů a tři vychovatelky školní družiny. Čtyři učitelé, z nichž jeden dálkově studuje, mají pouze středoškolské vzdělání, další učitelka absolvovala vysokoškolské studium pro jiný druh vzdělávání. Ostatní, včetně ředitele školy a vychovatelek školní družiny, mají požadovanou odbornou kvalifikaci. Z celkového počtu 589 hodin je tak 81,3% vyučováno kvalifikovaně. Učiteli bez příslušné aprobační je v plném rozsahu vyučována občanská výchova, rodinná výchova a anglický jazyk. Skladba úvazků je

vyvážená a zohledňuje odbornost a zkušenosti vyučujících.

Organizační struktura školy je jednoduchá, avšak nefunkční. Pouze učitelka pověřena řízením MŠ má v tomto směru vymezeny rozsáhlé kompetence. Povinnosti v návaznosti na funkční zařazení jsou vymezeny pouze pro zástupce ředitele. Pravomoci delegovány nejsou. Ředitel se orientuje na zajišťování provozu ZŠ, krátkodobé úkoly a jednotlivé akce. Vedení je nesystémové, jeho účinnost snižuje nepravidelná a nedůsledná kontrola. Písemné materiály plánující práci školy mají obecný charakter. MŠ není do celkové koncepce začleněna, její působení je od činnosti ZŠ izolované. Prioritní úkoly pro jednotlivé oblasti řízení a správy školy, včetně prostředků a realizačních forem, uvedeny nejsou. Informace o provozních záležitostech získávají učitelé na poradách, o aktuálních úkolech organizačního charakteru je zpravují měsíční a týdenní plány. Realizace deklarovaných *Hlavních úkolů školy* se v nich nepromítá. Zřízené předmětové komise a metodická sdružení opakovaně zajišťují pouze úkoly organizačního charakteru. Vlastní metodickou činnost nevyvíjejí, a to ani směrem k začínajícím a neaprobovaným učitelům. Kontrolou byly zjištěny nedostatky v obsahovém zpracování tematických plánů učiva.

Vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů, případně učitelů vyučujících daný předmět bez odpovídající aproby, není zajištěno. Realizace plánu kontrolní a hospitační není doložitelná výstupy. Na hospitační činnost lze usuzovat jen z málo četných záznamů v třídních knihách. Další záznamy dokladují kontrolu jejich vedení. Plánování v oblasti lidských zdrojů není z předložených dokumentů zřejmé. Vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá plynule, z přehledů o účasti je zřejmý zájem členů obou pedagogických kolektivů. Výběr akcí učitelek MŠ směřuje k podpoře koncepčního záměru, učitelé ZŠ se účastní předmětových činností a připravují na tvorbu školního vzdělávacího programu. Poznatky získané v rámci odborného růstu se ve způsobu vedení výuky neprojevovaly. Vzdělávací aktivity pedagogů zohledňuje ředitel v osobních příplatcích.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako vyhovující.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Rekonstrukce objektu a kvalitnější vybavení zahrady zlepšily provozní podmínky pro činnost MŠ. Úroveň vnitřního vybavení podporuje efektivitu pedagogického procesu. Umožňuje variabilní řešení prostorového uspořádání, dětský nábytek zohledňuje rozdíly ve výšce dětí, uložení hraček a pomůcek je přehledné a dostupné. Účelově vymezené prostory v prvním patře (ložnice) a v suterénu (jídelna) zvyšují organizovanost pedagogického programu. Pro práci s dětmi je dostatek spotřebního materiálu, v souladu s reálnými potřebami průběžně dochází k inovaci pomůcek a hraček. Učitelky dbají o estetickou úroveň prostředí a podíl dětí na výzdobě.

ZŠ má dostatek kmenových tříd, osm odborných pracoven, dílny, knihovnu s čítárnou, učebnu vaření, pěstitelských prací, dvě tělocvičny a potřebné sociální zázemí. Součástí areálu školy je letní sportoviště s fotbalovým hřištěm, tenisovým a volejbalovým kurtem a běžeckou dráhou. Ve společných prostorách školy přispívají k celkově příznivému dojmu výtvarné práce žáků. Třídy 1. stupně jsou vybaveny novým žákovským nábytkem, jsou zde tabulární pomůcky k aktuálnímu učivu i příruční knihovny. Pracovní prostředí je výukově i esteticky podnětné. Ve třídách 2. stupně jsou převážně nové žákovské židle, staré a poškozené lavice se postupně obnovují. Skromná výzdoba odpovídá zájmům žáků nebo má obecný charakter. Potřebné informační zdroje zde vyučující žákům nezajišťují. V odborné pracovní fyziky jsou v současné době nefunkční rozvody plynu a elektřiny. Důvodem je připravovaná rekonstrukce.

Učebnice pro žáky jsou zajištěny. Některé jsou již staršího data vydání a jejich obsah výrazně nekorresponduje s náplní učiva vymezeného osnovami pro daný ročník. Pro výuku českého jazyka ve vyrovnávací třídě chybějí učebnice vhodné pro výuku cizinců. Fond učebních pomůcek a materiálů je zastaralý a potvrzuje, že obnova není prováděna plynule. Kromě výpočetní techniky, kterou využívají zejména učitelé, zcela scházejí moderní pomůcky do všech předmětů. Využitelnost starších materiálů, kterými jsou kabinetů převážně vybaveny, je omezená. Část videotechniky techniky je rovněž zastaralá, nefunkční nebo nevyužívaná. Učebna výpočetní techniky nemá dostačující uplatnění ve vyučovacím procesu. Pro žáky 8. a 9. ročníku je zaveden volitelný předmět informatika, obecně mohou využívat internet v rámci přípravy na vyučování. Žáci se speciálními potřebami mají k dispozici učební pomůcky určené k reedukaci poruch.

Škola poskytuje občanské veřejnosti prostory tělocvičny.

Sloučením MŠ se ZŠ došlo k výraznému snížení informovanosti o materiálních podmínkách a finančních možnostech odloučeného pracoviště. Výsledkem je nejistota omezující koncepčnost vedení tohoto pracoviště. Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek není doložitelné. Metodické orgány mají v tomto směru požadavky minimální. Podle získaných informací škola nemá na zkvalitnění materiálně-technického zázemí výuky potřebné finanční prostředky. Zastávání za potřebami v technické vybavenosti potvrzuje stagnaci školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

MŠ pracuje podle školního programu, jehož součástí je vzdělávací projekt s názvem *Od jara do zimy v kruhu velké rodiny*. V rámci šesti tematických celků vymezuje dlouhodobé zaměření pedagogické činnosti pro období 2002 – 2005. Pro stanovení svých vzdělávacích záměrů využila škola obecné formulace z *Rámcového programu pro předškolní vzdělávání* (č.j. 14 132/01-22). K jejich bližší specifikaci dochází při zpracování *třídních tematických plánů*.

ZŠ deklaruje vzdělávání podle učebních dokumentů realizovaného vzdělávacího programu *Základní škola* č.j. 16847/96-2, včetně pozdějších úprav a doplňků, které však v praxi nejsou uplatňovány v plném rozsahu. Příčinou je neznalost platných osnov, výuka připravovaná podle starých učebnic a neschopnost metodických orgánů a vedení školy tuto realitu zjistiť.

Učební plán je dodržen a je v souladu s rozvrhem hodin i reálnou výukou. Pedagogické záměry se v něm nepromítají, což potvrzuje např. nabídka pouze čtyř volitelných předmětů pro žáky sedmi tříd 7. – 9. ročníku. V rámci učebních osnov není v předmětech matematika, fyzika a český jazyk dodržována skladba učiva doporučená pro jednotlivé ročníky. Jedná se o tematické celky nebo jejich rozšiřování o učivo, které není osnovami pro daný ročník uváděno ani jako učivo rozšiřující. Tak je porušována návaznost učiva daného předmětu a zejména mezipředmětová návaznost. V předmětu rodinná výchova naopak nejsou v 8. ročníku vyučovány tematické okruhy uváděné osnovami. Obsahově došlo k záměně s předmětem praktické činnosti. Vedená dokumentace průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání. Inspekční zjištění však potvrdilo absenci kontroly v oblasti naplňování učebních dokumentů.

Stavba rozvrhu hodin respektuje psychohygienu.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zpracovány individuální vzdělávací

plány a škola zajišťuje odbornou reedukační péči. Nápravu provádí učitelé, speciální pedagogové. Vzájemná spolupráce s rodiči i s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny je účinná. Individuální vzdělávací plány jsou zpracovávány i pro žáky – děti čekatelů na azyl. Pro část z nich je zřízena vyrovnávací třída.

Školní řád je aktualizovaný a komplexní, klasifikační řád je jeho součástí.

Informovanost rodičů je zajištěna na běžné úrovni. Při škole pracuje Aktiv rodičů a Občanské sdružení. Škola má své internetové stránky.

System prevence sociálně-patologických jevů je vytvořen a je funkční. Negativní jevy řeší výchovná komise ve spolupráci s rodiči. Výchovná opatření jsou využívána podle klasifikačního řádu. Závažnost přestupku je v případech neomluvených hodin přijímaným opatřením podceňena.

Kvalita interpersonálních vztahů má běžnou úroveň, v aktuálním klimatu tříd se vzájemné působení učitel-žák výrazně neprojevovalo. Ve škole pracuje dětský parlament.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

1. stupeň ZŠ

Hospitace se uskutečnily v matematice, českém jazyce a přírodovědě.

Výuka sledovaných předmětů probíhala ve shodě s tematickými plány učiva, které kopírují obsahy učebnic a v některých pasážích nekorespondují s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata, ke konkretizaci cílů výuky docházelo pouze ojediněle. Tato skutečnost ovlivňovala i závěrečné hodnocení vyučovací jednotky, kdy nebylo možno posoudit splnění cíle v případě, že nebyl v úvodu vymezen. Všechny vyučující se snažily průběh hospitovaných hodin zodpovědně připravit, vést výuku věcně správně, přiměřeně k obsahu učiva a aktuálnímu stavu ve třídách.

Vhodné vybavení a podnětné uspořádání učeben podporuje seberealizaci a identitu žáků. Během výuky bylo využíváno tabelárních pomůcek, často vyrobených svépomocí, učebnic, pracovních sešitů a listů. Didaktické techniky bylo využito pouze jedenkrát.

Vnitřní členění hodin bylo voleno s ohledem na probírané učivo tak, aby umožňovalo účelné naplnění vyučovacího času. Průběžně docházelo ke střídání frontální výuky s individuálními činnostmi a různými formami skupinové práce, kde byl žákům dán prostor na vyjádření vlastních názorů a zkušeností. Využívalo se aktualizace učiva a mezipředmětových vztahů.

Všeobecně opomíjen byl účinek motivace k povzbuzení pozornosti a udržení zájmu o výuku, také zařazování relaxačních činností bylo výjimečné. Ve vyučovacím procesu často převažovala role vyučujících jako zdrojů informací nad rolí organizační, která v některých případech nebyla dobře zvládnuta.

Pravidla komunikace mezi vyučujícími a žáky a mezi žáky navzájem jsou stanovena, ne vždy však jsou žáky respektována, což se pak odráželo v celkovém klimatu ve třídách. Prostor k rozvoji komunikativních dovedností, k výchově k toleranci byl dán především v hodinách čtení. Vyučujícími byl průběžně ovlivňován sociální a osobnostní rozvoj žáků.

Učitelky zohledňovaly snahu, aktivitu a pokrok žáků, respektovaly jejich individuální dispozice. Žáci však nebyli vedeni ke vzájemnému hodnocení ani vlastnímu sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání na prvním stupni ZŠ jsou hodnoceny jako dobré.

Společenskovědní předměty na 2. stupni ZŠ

Bylo hospitováno v předmětech rodinná výchova, občanská výchova, dějepis a zeměpis. Týdenní časová dotace sledovaných předmětů vycházela z učebního plánu školy. Realizovaná výuka byla, až na předmět rodinná výchova, ve shodě s osnovami vzdělávacího programu Základní škola. Osnovami předepsaná témata předmětu rodinná výchova nebyla v osmém ročníku od počátku školního roku až do doby konání inspekce vřazena. Podle zápisů v třídní knize, v sešitech žáků i klasifikace v žákovských knihách byl obsah předmětu v tomto ročníku redukován na pouhou přípravu pokrmů. Cíle výuky ostatních shlednutých hodin sledovaných předmětů vycházely z daných osnov, byly dlouhodobě plánovány, navazovaly na předcházející učivo a odpovídaly aktuálnímu stavu třídy.

Vyučování probíhalo v běžných učebnách, které vyhovovaly cílům výuky i činností žáků. Třídy byly svým vzhledem podnětné a podporovaly seberealizaci a identitu žáků. Při výuce byly využity především učebnice, nástěnné mapy, školní dějepisné a zeměpisné atlasy. Jiné podpůrné materiály ani didaktická technika použity nebyly.

Vnitřní členění hodin bylo podřízeno cílům výuky, ale ne vždy se je dařilo naplňovat. Ve všech sledovaných předmětech převládala frontální výuka, jež byla doplňována individuálními činnostmi žáků. Vyučující působili jako zásadní informační zdroj. Ani v jedné hodině nebyla použita alternativní forma vyučování. Skupinová práce proběhla jen jednou, a to jako práce dvojic v lavici. Pracovní tempo odpovídalo věkové i výkonové struktuře žáků, individuální pomoc poskytovali učitelé podle potřeby. Výuka byla věcná a až na malé výjimky odborně správná. Relaxační prvky se v hodinách neobjevily.

Ve většině vyučovacích jednotek převládal zájem žáků o výuku. Podporován byl vhodným využitím jejich zkušeností a v některých hodinách osobním příkladem pedagoga. Motivačně působilo pochvalné hodnocení dílčích žákovských výkonů.

Výuka měla většinou klidný pracovní charakter. Prostor pro vyjádření vlastního názoru, osobnostní a sociální rozvoj žáků byl velmi malý, naprosto převažoval verbalismus učitelů. Hodinám většinou chyběl výchovný rámec – úvod, závěr, pozdrav.

Kladené otázky a úkoly sledovaly pochopení probíraného učiva a jeho začlenění do širších souvislostí. Při ojedinělém ústním či písemném zkoušení byla známka zdůvodněná. Individuální pokrok ve znalostech oceněn nebyl. Jen v jedné hodině bylo uplatněno závěrečné shrnutí, neproběhlo ani závěrečné hodnocení učitelem či sebehodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině společenskovědních předmětů na druhém stupni jsou hodnoceny jako dobré.

Matematika a přírodovědné předměty na 2. stupni ZŠ

Hospitace se uskutečnily v matematice, fyzice a přírodopise.

Výuka probíhala v souladu s obecnými cíli a zásadami základního vzdělávání. Zápisy učiva v třídních knihách a tematické plány zpracované učiteli potvrzují, že učivo matematiky a fyziky navazuje na obsah učebnic, které nekorespondují s osnovami. Zařazováním témat nad rámec osnov příslušného ročníku, docházelo k porušování návaznosti učiva a tvorby systému znalostí. Především ve fyzice bylo probíráno učivo, které nebylo podpořeno potřebnými znalostmi a dovednostmi žáků z matematiky. Bezprostřední příprava vyučujících se výrazně zaměřovala na odbornou stránku učiva, stanovené cíle byly konkrétní. V hodinách začínajících učitelů a učitelů s krátkodobou praxí se projevovaly nedostatky ve znalostech didaktiky matematiky a v teorii řízení vyučovací hodiny.

Běžné uspořádání kmenových tříd vyhovovalo zvoleným vyučovacím činnostem. Pracovní

prostředí postrádalo informační materiály k aktuálnímu učivu. Částečně vyučující používali názorné pomůcky, žáci učebnice a připravené pracovní listy. S objektivních příčin (špatná viditelnost a tím neprůkaznost) neměl demonstrační pokuse ve fyzice očekávaný efekt. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách použita.

Hodiny měly obvyklou stavbu, časové rozvržení jednotlivých částí nebylo vždy optimální. Ve většině z nich si v úvodní části učitelé dostatečně neověřili úroveň zvládnutí minulého učiva. Nové vědomosti žáků byly vytvářeny bez vědomí o potřebných znalostech z jiných předmětů (matematika-fyzika). Výrazně bylo podceněno procvičování učiva a jeho aplikace. Tuto část nahrazoval zdlouhavý diktát zápisu učiva nebo jeho opisování z tabule, a to i v nejvyšších ročnících. Převládala frontální výuka, jednotný postup a tempo, výjimečně byla organizována práce dvojic. Ve většině hodin žáci pouze naslouchali mluvenému slovu učitele nebo čtenému textu. Účelně zařazovaná samostatná práce žáky aktivizovala. Vyučující předávali učivo odborně a věcně správně. Osobnostní a sociální rozvoj žáků cíleně podporován nebyl.

Hodiny byly v úvodu až na výjimky motivačně méně výrazné. Pouze někteří učitelé žáky seznámili s náplní hodiny, cíl výuky jim nesdělovali. Pozitivní podněty směřovaly ke zvýšení pozornosti. Žáci pracovali podle pokynů a o výuku měli zájem.

Stanovená pravidla komunikace mezi učitelem a žáky i mezi žáky navzájem byla respektována. Žáci měli příležitost vyjádřit své dosavadní zkušenosti nebo aplikovat dřívější znalosti. Verbální projev vyučujících ale převažoval.

Úroveň znalostí žáků ověřovali vyučující ústním zkoušením a písemnými prověrkami. V obou případech byla využita klasifikace podle klasifikačního řádu. V případě ústního zkoušení jednotlivců bylo hodnocení převážně konkrétní a věcné. Po skončení samostatné práce neposkytli vyučující vždy žákům informace o správném řešení úkolu nebo výsledky úloh. Tím jim nezajistili možnost sebekontroly a následně sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a přírodovědných předmětech na 2. stupni jsou hodnoceny jako dobré s vážnými nedostatky v plánování a přípravě výuky fyziky a matematiky.

Český jazyk na 2. stupni ZŠ

Postup vyučujících v průběhu hospitovaných hodin vycházel ze stručných písemných příprav. Probírané učivo navazovalo na poznatky, jež žáci získali v předchozích letech. Zápisy ve třídních knihách a další dokumenty školy svědčí o tom, že osnova předmětu český jazyk je zbytečně v neprospěch žáků rozšiřována. Nelze tedy říci, že výuka českého jazyka je ve všech aspektech v souladu se zásadami vzdělání. V průběhu hospitovaných hodin ovšem nebylo probíráno učivo nad rámec platných učebních dokumentů.

Výuka českého jazyka probíhala v běžných třídách. Při výuce nebyly až na skromné výjimky použity pomůcky a literatura, které má škola k dispozici. Žáci pracovali převážně jen s učebnicemi. Výuka většinou nebyla podpořena použitím didaktické techniky.

Při práci se žáky převažoval frontální způsob výuky. Vnitřní členění hodin bylo tradiční. Tempo výuky bylo nízké. Podpora osobnostního a sociálního rozvoje dětí, jejich sebedůvěry, sebeúcty, vzájemného respektování a tolerance měla ve výuce minimální rozsah. Neuplatnily se (nebo jen v minimálním názna) metody aktivního, prožitkového učení, objevování, práce s chybou. Při výuce vyučující málo podporovaly rozvoj komunikativních dovedností žáků. V jediném kladném případě byly vhodně zařazeny dva referáty. Velkou část jedné z hodin literární výchovy zabralo diktování zápisu životopisných údajů a díla probíraných spisovatelů. Shrnutí učiva a zhodnocení hodiny se v závěru hodin neobjevilo.

V hodinách literaturní výchovy byly vhodně motivačně vřazeny ukázky z literárních děl. V hodinách jazykového vyučování nebyly zařazeny výrazné motivující činnosti. Jen v části hodin bylo využito hodnocení prací žáků jako motivační prvek.

Ve většině hodin převládala pracovní atmosféra, žáci akceptovali pravidla komunikace ve třídě. Jen v minimálním rozsahu měli žáci možnost uplatnit vlastní názor. Prostor k diskusi o probíraných jevech nebyl (až na výjimky) vytvořen.

V části sledovaných hodinách byli žáci hodnoceni známkou. Vyučující vyvolávaly i děti žadatelů o azyl. Žáci nebyli vybízeni k hodnocení spolužáků a k sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce na druhém stupni jsou hodnoceny jako dobré.

Anglický jazyk

Výuka anglického jazyka byla ve všech hospitovaných hodinách založena na dostatečně podrobné přípravě vyučujících. Ve sledovaných hodinách bylo probíráno učivo, jež je součástí platné osnovy předmětu. Při kontrole třídních knih a dalších vnitřních dokumentů školy bylo zjištěno, že některé části učiva jsou přesouvány mezi ročníky, což může zhoršit pozici žáků, kteří přecházejí na jiné školy. Např. rozvržení učiva 5. ročníku, jak je uplatňuje škola, nepočítá s prvotním uvedením do budoucího času a do času minulého, ale přesunuje je do 6., resp. 7. ročníku. Naopak v nejvyšším ročníku je probíráno učivo o trpném rodu, které však bylo z oficiální osnovy předmětu vypuštěno (viz doplňky ke vzdělávacímu programu z roku 1998).

Výuka anglického jazyka probíhala jak v běžných třídách, tak v odborných učebnách vybavených základní didaktickou technikou, z níž v polovině vyučovacích hodin vyučující využili, a to v rozsahu ne vždy dostatečném, kazetové magnetofony. Převládala práce s učebnicemi, případně s rozmnoženými texty z dalších jazykových příruček.

Většina vyučujících dokázala uplatnit takové formy práce, které jsou charakteristické pro moderní výuku cizích jazyků: práce ve dvojicích či skupinách, činnostní charakter výuky s důrazem na komunikaci žáků (byť ne vždy v žádoucím rozsahu), názornost výuky, tedy spojování výuky jazykových jevů s činností nebo předmětem. V nižších třídách sloužily některé činnosti jak k procvičení jazykového jevu, tak k relaxaci. Uplatnila se práce s chybou. Využívány byly i zkušenosti žáků. Závěrečné shrnutí učiva mělo místo jen v některých hodinách.

Řada z výše uvedených postupů působila zároveň motivačně, protože podporovala aktivitu žáků v oblastech, o které měli zájem. Motivačně byly využívány i pochvaly za práci a hodnocení známkou.

Nedostatkem v komunikaci části vyučujících bylo nepromyšlené, a tedy zbytečné překládání i jednoduchých anglických pokynů do českého jazyka. Klima výuky bylo příznivé. Žáci měli o práci zájem. Respektovali pravidla chování.

Hodnocení žáků bylo věcné, adresné, pozitivní. Výzvy k sebehodnocení se neobjevily.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání písemnými pracemi z matematiky, českého a anglického jazyka, které připravují předmětové komise. U žáků 6. a 9. ročníku byly využity standardizované testy SCIO. Výsledky testů byly konzultovány s vyučujícími daných předmětů, přijatá opatření a zpětná vazba nejsou doložitelné.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v mateřské škole

Spontánní a řízené činnosti

Pedagogický program byl organizován převážně jako širší nabídka vzdělávacích aktivit, které učitelky včleňovaly do průběhu dne, ale akceptovaly zájem dětí o volnou hru. Obsah vzdělávání byl v souladu s třídními plány a každá třída přistupovala ke vzdělávacímu obsahu osobitě, s přihlédnutím k vlastním podmínkám. Běžně učitelky využívaly velké množství vhodných pomůcek, kterými podporovaly zájem dětí. Disponovaly také rozsáhlými metodickými dovednostmi, které dokázaly v průběhu dne vhodně využívat. Vynikající atmosféra v obou třídách vyplynula z partnerského vztahu mezi učitelkami a dětmi, nenásilného průběhu programu a akceptování vnitřních pravidel třídy.

Spontánní činnosti děti rozvíjely zcela samostatně v celém prostoru tříd. Nebyly omezovány ve výběru hraček a pomůcek, jejichž uložení bylo běžně přístupné. Učitelky dbaly zejména na nekonfliktní průběh her a rozvíjely návyky související s užíváním hraček. V menší míře se zaměřovaly na kvalitativní vývoj her.

Nabídka řízených činností byla široká, vždy formálně tematicky sjednocená a zahrnovala všestrannou orientaci vzdělávacího obsahu. Učitelky často využívaly skupinovou a individuální organizaci a dosahovaly tak vyšší aktivity dětí. Vedly je také k získávání dovedností vlastní zkušeností (manipulace s různými materiály, cílené příležitosti k řečovým projevům, směřování činnosti dětí ke konkrétním výsledkům apod.). Tematická orientace programu svým velkým rozsahem snižovala jeho přehlednost a motivační účinnost. Z hlediska rozvoje poznání dětí vedla k povrchnímu přístupu k obsahu vzdělávání a orientaci na kvantitativní hledisko. Pozitivní bylo, že v průběhu celého dne děti využívaly četné příležitosti ke spontánnímu pohybu a pravidelně byly zařazovány cílené pohybové aktivity s využitím zajímavého náčiní.

Motivace pedagogického programu byla jeho nedílnou součástí. Častěji se učitelky zaměřovaly na funkční motivaci podporující krátkodobý zájem dětí o aktuální řízenou činnost. Do průběhu své práce spontánně zařazovaly učitelky formy hodnocení dětí, které byly vždy pozitivní. Nezdůrazňovaly chybu jako negativní problém. Hodnocením podporovaly pozitivní sebehodnocení dětí, ale dostatečně se nezaměřovaly na jeho adresnost a konkrétnost ve vztahu k probíhající činnosti.

Průběh a výsledky spontánních a řízených činností jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Komisionální přezkoušení

- Na základě předložené povinné dokumentace *Protokol o komisionální zkoušce* bylo zjištěno, že dne 15. 6. 2004 konalo pět žáků VIII. A *rozdílovou* zkoušku z dějepisu, na jejímž základě byla provedena klasifikace za 2. pololetí škol. roku 2003/20004. Tento typ zkoušky na základní škole není právním předpisem umožněn. Není doloženo, z jakého podnětu byla klasifikace takto provedena. Zkoušky nebyly komisionální, zkoušejícím byl pouze vyučující daného předmětu.

- Další dva *Protokoly o komisionální zkoušce*, kterou konali žák VII. A a žák IX. A třídy dne 28. 8. 2004, nejsou prokazatelně doloženy hodnocením nebo klasifikací písemné práce i ústního komisionálního zkoušení. Výsledná známka není zdůvodněná.

V dokumentu *Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení* čj. 25 845/03-21 ze dne 31. 12. 2003 s účinností od 1. 1. 2004, je chybně uvedena adresa školy jako odloučeného pracoviště školy.

Tematická inspekce

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce *Vzdělávání cizinců v základních a středních školách v České republice*. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce budou souhrnně zveřejněna ve Výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.

- Škola se od roku 1993 věnuje spolupráci s pobytovým střediskem a zajišťuje vzdělávání dětí žadatelů o azyl. V době inspekce bylo do tříd 1. a 2. stupně zařazeno celkem dvacet pět dětí žadatelů o azyl. Děti dalších cizinců nebyly ve škole ke dni inspekce zařazeny. Škola deklaruje, že všechny děti žadatelů o azyl jsou vzdělávány podle stejného vzdělávacího programu jako ostatní žáci.
- Při zařazování dětí žadatelů o azyl přetrvávají zčásti stejné problémy, které byly zmíněny v inspekční zprávě z roku 2004 (tematická inspekce zaměřená na vzdělávání dětí žadatelů o azyl). Vedení školy se nemůže vždy ve všech případech opírat o údaje z dokladů o předchozím vzdělávání, jelikož je žadatelé o azyl nepředložili. I další důležité osobní údaje žáků nemusejí být přesné, poněvadž jsou ve škole evidovány podle prohlášení zástupců dětí žadatelů o azyl (věk, ročník, který navštěvovali). Katalogové listy dětí žadatelů o azyl v několika případech dokládají, že jsou děti žadatelů o azyl o rok či dva starší než jejich čeští spolužáci nebo že děti žadatelů o azyl byly vcelku zbytečně zařazeny do nižších ročníků. Zpoždění je však v některých případech ještě větší než zmíněné dva roky.
- V minulém školním roce probíhala výuka dětí žadatelů o azyl probíhala ve třídách prvního a druhého stupně. Výuku českého jazyka zajišťovala škola formou kroužku.
- Od školního roku 2004/2005 byla ve škole zřízena tzv. vyrovnávací třída, do níž bylo zařazeno dvanáct žáků. Ve vyrovnávací třídě byli ke dni inspekce zařazeni žáci prvního i druhého stupně, tedy žáci od šesti do šestnácti let. Ve třídě se od září 2004 ocitli i žáci, kteří už ve zdejší škole byli ve školním roce 2003/2004 zařazeni do běžných tříd, dovedli se domluvit česky a byli klasifikováni ve většině předmětů učebního plánu. Ve školním roce 2004/2005 bylo ve vyrovnávací třídě, která je vykazována jako IV. C s učebním plánem podle čtvrtého ročníku vzdělávacího programu Základní škola 12 žáků. Obsah učiva pro část žáků 2. stupně je silně redukován v oblasti přírodovědných předmětů, ale i v oblasti, která je pro žáky cizince zvláště důležitá – občanská a rodinná výchova (zcela chybějí). Zápisy ve třídní knize uvádějí, že je v přírodovědě a vlastivědě probíráno učivo zeměpisu, přírodopisu a některých dalších předmětů 2. stupně, škola však nepředložila v průběhu inspekce žádné dokumenty, které by konkrétně uváděly, jaké učivo je třeba probrat.
- Zbývající děti žadatelů o azyl zvládly český jazyk na takové úrovni, že s určitými úlevami mohou být vzdělávány v běžných třídách. Platí to i pro velkou část žáků 2. stupně, kteří byli do vyrovnávací třídy přeřazeni v září 2004 z běžných tříd.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy čj.777/25/ZM/01 ze dne 18. 6. 2001 vydaná Statutárním městem Havířov.
2. Dodatek č. 2 ke zřizovací listině školy čj. E/1345/D2/OŠK/02 ze dne 23. 10. 2002.
3. *Rozhodnutí* o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 25 845/03-21 ze dne 31. 12. 2003 s účinností od 1. 1. 2004.
4. *Školní program pro předškolní vzdělávání pro období 2002 – 2005.*
5. *Roční plán školy* ze dne 25. srpna 2004, *Třídni programy*, září 2004 – březen 2005.
6. Evidenční listy dětí v mateřské škole, školní rok 2004/2005.
7. Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní rok 2004/2005.
8. Přehledy o docházce dětí do mateřské školy, září 2004 – březen 2005.
9. *Školní řád* ze dne 3. 1. 2005 včetně řádů odborných pracoven.
10. Učební plán realizovaného vzdělávacího programu platný pro školní rok 2004/2005.
11. Rozvrh hodin tříd a učitelů na školní rok 2004/2005 platný k datu inspekce.
12. Třídni knihy pro 1. a 2. stupeň ZŠ školní rok 2004/2005 – třídy III. B, IV. A, B, C, V. A, B, C, VI. A, B, VII. A, B, VIII. A, B, C, IX. A, B, k datu inspekce.
13. Třídni výkazy pro 1 a 2. stupeň ZŠ a katalogové listy, k datu inspekce.
14. *Zásady provozního řádu týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví*
15. *Organizační řád školy, Pracovní náplň zástupce ředitele, Celoroční plán práce ZŠ Havířov-Město, Funkce a pověření pracovníků.*
16. Plán na měsíc březen 2005, týdenní plán práce v termínu inspekce.
17. *Pracovní náplň zástupkyně ředitele právního subjektu pro provoz mateřské školy*, bez data vydání.
18. *Hospitační a kontrolní činnost ředitele školy a zástupce ředitele školy* (bez doložitelných podkladů o realizaci).
19. *Plán výchovného poradce na škol. rok 2004/2005* (ze dne 27. 8. 2004).
20. Podklady činnosti metodických orgánů ve škol. roce 2004/2005 – zápisy ze schůzek.
21. Zápisy z jednání pedagogické rady k datu inspekce.
22. Protokoly o opravných zkouškách za škol. rok 2003/2004.
23. Výroční zpráva školy za školní rok 2003/2004.

ZÁVĚR

Mateřská škola svou činností zajišťuje pro práci s dětmi podnětné prostředí a realizuje pedagogický program, který je v souladu se současným pojetím předškolní výchovy. Svým pedagogickým působením rozvíjí individuální osobnostní předpoklady dětí, umožňuje jejich přirozený sociální rozvoj a pozitivní prožívání pobytu v mateřské škole.

Personální podmínky v základní škole umožňují realizovat vzdělávací program bez výrazných omezení. Scházející vedení začínajících učitelů a učitelů s krátkodobou praxí se projevuje nedostatky v dlouhodobé i krátkodobé přípravě na vyučování a následně v kvalitě procesu učení. Porušováním osnovami vymezené skladby učiva pro jednotlivé ročníky dochází k neúměrnému zatěžování žáků a porušování tvorby systému znalostí. V opačném případě nejsou žáci s některými tématy obeznámeni. Vedení školy nepracuje koncepčně, v řízení se orientuje na aktuální organizaci výuky, na správu školy a provozní záležitosti. Není využívána organizační struktura, schází pravidelná, systematická a cílevědomá kontrola.

Materiálně-technické podmínky neodpovídají současným požadavkům výuky, a to jak vybavením odborných pracoven tak odborných kabinetů. Učitelé jsou v přípravě podpůrných výukových materiálů málo tvořiví.

Frontální výuka je doplňována jinými organizačními formami pouze na 1. stupni, kde jsou střídány i vzdělávací postupy. Na 2. stupni je téměř výhradně zdrojem informací mluvené slovo učitele. Didaktická technika, včetně počítačů je využívána málo. Pracovní tempo odpovídá potřebám žáků, individuální pomoc poskytují vyučující podle potřeby. Žáci nejsou vedeni k sebekontrolě, motivace prostřednictvím hodnocení a sebehodnocení je spíše výjimkou. Klima tříd je vyrovnané, komunikace vzdělávacích partnerů probíhá v rámci stanovených pravidel.

Ze sloučení MŠ se ZŠ nevyplynula významnější pozitiva, která by obohatila jejich činnost. MŠ není zohledněna v koncepčních záměrech ZŠ a není efektivně zahrnuta do kontrolních mechanismů školy. Z hlediska MŠ naopak došlo k výraznému snížení informovanosti o materiálních podmínkách a finančních možnostech odloučeného pracoviště. Výsledkem je nejistota, která omezuje možnosti koncepčního vedení a rozvoje MŠ.

K dílčímu zlepšení v práci školy s částí dětí žadatelů o azyl došlo po zřízení vyrovnávací třídy v září 2004. Dosavadní práci ve vyrovnávací třídě je nutné v nejkratším možném termínu přehodnotit. Nedostatkem je, že po schválení nových právních předpisů v lednu 2005 týkajících se vzdělávání cizinců nebyly provedeny ke dni inspekce organizační změny, které by reagovaly na nové předpisy pro vzdělávání cizinců ve všech ohledech. Spolupráce školy s pracovníky pobytového střediska je nadále bezproblémová.

Materiálně-technické podmínky pro práci s dětmi žadatelů o azyl jsou velmi dobré.

Od poslední inspekce, která se uskutečnila v roce 2001, se projevilo další snížení kvality práce vedení školy v oblasti organizace činnosti a provozu a vedení pedagogických pracovníků.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Dufková
Člen týmu	Mgr. Šárka Hanušová
Člen týmu	Mgr. Isabela Hobzová
Člen týmu	Mgr. Jarmila Španihelová
Člen týmu	Mgr. Hana Štefková
Člen týmu	Mgr. Vladislav Vančura
Člen týmu	Ludmila Kubicová	
Člen týmu	Oldřiška Křenková	

V Novém Jičíně dne 19. dubna 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Štefánikova 9, 741 01 Nový Jičín. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 5. 5. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Vladimír Česák

.....

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-05-23	n4-1208/05-11128
Školská rada	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.